

*Aká je cena
lidského života?*

CHRIS RYAN

**OBCHODNÍCI
S VOJNOU**

IKAR

Chris Ryan
MASTERS OF WAR

Copyright © Chris Ryan 2013
Translation © 2020 by Alojz Keníž
Jacket design © 2020 by
Slovak edition © 2020 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-551-6895-1

Autorská poznámka

V utorok 31. januára 1991, týždeň po tom, čo sa účastníci nešťastnej tajnej misie bravo dva nula, tak znel identifikačný volací znak, dostali do nebezpečenstva, som prešiel cez iracké hranice do Sýrie. Ako jediný z jednotky som prežil a unikol zo zajatia, no fyzicky som na tom nebol najlepšie. Utekal som sedem dní a nocí. Šesť dní som nejedol a tri dni nepil. Na nohách mi odpadávali nechty a zo zapálených chodidiel pokrytých pluzgiermi vytekal hnis. Bol som vystavený rádiácii a mal som halucinácie, ale v Sýrii som sa dostal do bezpečia.

Aspoň som sa domnieval.

Ako prvých som stretol sýrskych dedinčanov. Žili tak jednoducho, že raňajky si pripravovali na ohni pred malým domom z vybielených kameňov. Dali mi studenú vodu. Bez ich láskavosti by som sotva vydržal.

Rozprávali sme rozličnými jazykmi, ale podarilo sa mi vysvetliť, že sa potrebujem dostať do najbližšieho mesta. Jeden z mladíkov ma tam zaviedol, ale v nasledujúcich hodinách som narazil na veľmi rozdielnu stránku života v Sýrii. Musel som utiecť pred rozhnevaným davom rozhodnutým zabiť ma. Ocitol som sa v opatere trochu hodnotne nižšie postavených sýrskych policajtov a tí predstierali, že ma popravili. Po Iraku som prešiel pešo asi tristo kilometrov,

no väčšiu časť Sýrie som sa previezol na aute, kým som sa dostal do hlavného mesta Damasku. Tam som skončil v centrále obávanaej tajnej polície Muchábarát. Už jej názov stačí, aby vystrašil bežného obyvateľa Sýrie, lebo jej mučenie je neslávne známe ako veľmi kruté a má aj nepeknný zvyk zbaviť sa každého nepohodlného, kto sa jej znepáči.

V roku 1991 Sýria pre mňa predstavovala zložitú a nebezpečnú krajinu. Ale dnes, takmer po dvadsiatich rokoch, ma jedna vec zaráža: ani zďaleka nebola taká nebezpečná, aká je v súčasnosti. Ja som prežil, ale desaťtisíce obetí súčasnej občianskej vojny v Sýrii také šťastie nemali.

Nasledujúci príbeh vychádza zo skúseností a z poznania krajiny z prvej ruky. Keď píšem tieto riadky, stala sa najnebezpečnejšou krajinou zničenou vojnou na svete. Niektoré časti sa príjemne čítať nebudú. Neospravedlňujem sa za to. Konflikt nikdy nebýva veľmi príťažlivý. Je hnusný a násilný a tí, čo trpia najviac, nie sú politici, pre nich obeť predstavujú iba štatistiku, ale obyčajní ľudia, ktorí sa dostali do jeho stredu, a vojaci, ktorých doň rozkazom vyslali obchodníci s vojnou.

Chris Ryan
Londýn 2013

V čase vojny, keď pravda je veľmi vzácna,
musí ju strážiť telesný strážca lži.

Winston Churchill

Prológ

Pôrodnické oddelenie, Ulsterská nemocnica, Dundonald, Severné Írsko, 1989

Keby Susan Blacková nebola taká odvážna, nič zlé by sa jej asi nestalo. Ale odvaha je vždy riziko. Nikdy neviete, ako dopadnete.

S bledou vyčerpanou tvárou ležala na nemocničnej posteli, podopretá vankúšmi. Nachádzala sa v jednoduchej izbe, asi desať krát desať, štandardnej, ale nie nepohodlnej. Vpravo od seba mala prístroj na meranie krvného tlaku a vľavo za stolíkom pri posteli na stene laminátový plagát. Zobrazoval dojčené dieťa s nápisom: *Prsia sú najlepšie*. Na konci postele stála prázdna detská postieľka. Susan si potichu pohmkávala *Spiže mi, spi, maj krásne sny* a v ohybe pravej ruky hojдалa teplo zabaleného novorodenca. Chlapček mal chumáčky vlasov spletené plodovou vodou. Jasné jarné ráno voňalo čerstvo pokosenou trávou, jej vôňa prenikala cez veľké otvorené okno, bzučala v ňom včela ako kontrast k Susaninmu hmkaníu. Pozrela do kúta nemocničnej izby. Na podlahe sedel so skríženými nohami jej manžel Simon so synom Kylom. Päťročný chlapec vymaľovával – vzrušenie z príchodu malého bračka opadlo a Simon robil, čo mohol, aby ho zamestnal.

Susan sa rada dívala na svoju rodinu. Dodávala jej nádej. Kyle po nej zdedil ryšavé vlasy a po otcovi sivé oči. Donkonala zmes írskoho a britského pôvodu. Nemala čas na

sektárske hlúposti, ktoré jej otravovali celý život. Ani jej rodina. Simon hrával za belfastský ragbyový klub New Forge, v ňom sa s ním zoznámila a bez rozmýšľania sa doňho zalúbila. Problémy mali iní ľudia. Samozrejme, ak kráčala cez západný Belfast po nesprávnej strane hlavnej ulice, mohla ich mať aj ona, keďže sa vydala za vojaka britskej armády. Prijímala urážky, ale nechcela, aby ich počuli jej deti. Teraz však bývala v Aldershote a na tie dni už len spomínala. Do provincie prichádzala iba na krátke návštevy rodičov a, samozrejme, so Simonom počas jeho druhej šesťmesačnej služby vo výsadkovom pluku – predtým, než sa narodilo bábätko. Dieťaťko sa však hneď od začiatku rozhodlo, že sa do toho zamieša.

Susan predpokladala, že bude rodiť v Anglicku bez manželovej podpory. Ale niekedy, uvedomila si, sa všetko zvrtnie k tomu najlepšiemu. Batôžtek na rukách stisla trochu pevnejšie, vtedy Kyle šéfovsky otcovi naznačil, akú pastelku treba použiť na vymaľovanie superhrdinu a jeho najväčšieho nepriateľa Skeletora. Na svete nežilo veľa ľudí, ktorí by mohli Simona Blacka komandovať, ale ich syn k nim patril.

Simon sa jej videl rozrušený. Ustarostený. Na tvári sa mu objavili vrásky a roztržito škrtal zapalovačom s iniciálkami, kúpila mu ho na Vianoce – jasný znak toho, že je s nervami na konci. V kútiku mysle zišlo Susan na um, či si pre to nemá robiť starosti. Prečo sa viac neteší z toho, že sa im narodilo dieťa? Lekár jej na zmiernenie bolesti pichol petidín a ten ešte vždy účinkoval, navyše mala iné veci, akým sa musela venovať, napríklad vzácnej, krehkej krásy dieťaťa vo svojom náručí.

Prichytila manžela, ako na ňu pozerá. „Nechceš trochu vody?“ spýtal sa.

Susan sa usmiala a prikývla. Nebola smädná, ale vedela, ako Simon neznáša, keď nemá čo robiť. Prešiel k stolíku pri

posteli, stál na ňom krčah s vodou a pohár. Vystrel pravú ruku, aby ho zdvihol. Všimla si, ako sa mu napli svaly a na spodnej strane predlaktia pohľadom zachytila tetovanie. Motto výsadkového pluku gotickým písmom: *Utrinque Paratus*. Pripravený na všetko. Vždy žartovala, že musí byť, lebo sa oženil s dobrým katolíckym dievčaťom ako ona. A on jej to vtipne vracal, že keď sa zhasne, nie je na nej nič katolícke.

Krčah sa s cinknutím dotkol pohára. Z kúta izby sa ozýval škrabot ceruzky. Len čo jej Simon podal vodu a vzal od nej dieťa, aby sa mohla napiť, začula zvuk otváraných dverí.

„Sestry človeka ani na chvíľu nenechajú na pokoji, čo?“ povedal Simon s veľmi jemným newcastleským prízvukom. „A to preto, lebo dobre vyzerá po mame. Treba len dúfať, že zdedí aj jej rozum a všetko ostatné.“

Manželku obšťastnil úsmevom, ale vzápätí sa zamračil, keď si všimol výraz na jej tvári. S dieťaťom na rukách sa otočil.

Očakával, že uvidí sestru alebo pôrodnú asistentku. Odkedy sa dieťa narodilo, ustavične prichádzali do izby a vychádzali z nej. Návštevník mal na sebe bežné zelené nemocničné oblečenie ako sanitár. Na rozdiel od neho na hlave čiernu kuklu, na rukách hnedé kožené rukavice a mával nepekne vyzerajúcou pištoľou s kruhovým tlmičom na hlavni.

V okne bzučala včela. Kyle netušil, čo sa deje, vymaľovával ďalej. Susan otvorila ústa, aby vykrikla, ale nevyšiel z nej ani najtichší zvuk.

Votrelec k nim podišiel zo zdvihnutou zbraňou, potichu prekonal päťmetrovú vzdialenosť medzi dverami a posteľou. Keď prechádzal popri posteli, zdalo sa, že nevie, kam má streliť. Celkom jasne mal v úmysle trafiť do Simonovej hrude – široký cieľ –, ale v ceste mu stálo dieťa, preto zbraň zdvihol k hlave.

Dolu do hrude.

Hore do hlavy.

Keby zabijak pred výstrelom nezaváhal, Simon Black by bol okamžite mŕtvy. Ale Susan, hoci veľmi slabá, sa vzoprela z ležiacej polohy a vrhla sa naňho. Nemala toľko sily, aby vraha zrazila na zem, tak doňho len sotila. „Ty írsky republikánska sviňa!“ sykol Simon, práve keď sa mu guľká určená do stredu čela šuchla po okraji ľavej sluchy. Jej trajektória sa zmenila a rozbila krčah za ním. Simon padol na chrbát, pričom mu od hlavy odletela spŕška krvi a kostičiek, pofŕkala plagát Prsia sú najlepšie a vydala tichý čľapot. Ešte stále držal dieťa a skrútil sa k stolíku pri posteli, voda mu z neho stekala na krvavú hlavu. Zabijak znovu namieril, pripravený úlohu dokončiť.

Susan kedysi počula príhodu, mestský mýtus o matke, ktorej syn spadol pod auto a ona ho vďaka adrenalínu v žilách dokázala nadvihnúť a dieťa zachrániť. Nikdy tomu neverila. V tejto chvíli sa však ocitla v podobnej situácii, naplnená rovnakou silou. Telom sa prirazila k zabijakovi a premenili sa na spleť údov.

Už padali na zem, keď sa ozval druhý výstrel.

Tichší ako ten prvý, zoslabený nielen tlmičom, ale aj mäkkým postnatálnym mäsom Susaninho brucha.

Nastal okamih ticha. Zabijak pod ňou ležal celkom pokojne. Včela odletela od otvoreného okna. Po piatich sekundách sa však ozval príšerný dáviaci zvuk, vtedy jej z úst vyrazil prúd peny a krvi.

Zabijak ju zo seba zhodil. Dieťa sa rozplakalo, vydávalo tenučký neprestajný zvuk, takmer prehlušil krik päťročného chlapca.

Keď sa vrah pozviechal na nohy, Susan sa prevalila na chrbát. Rukami si na bruchu pritískala ranu, ale zbytočne: krv jej pretekala medzi prstami a lepkavo sa rozlievala po podlahe okolo nej. Pokúsila sa čosi povedať, ale vyplula

len viac krvi. Zlyhávali jej pľúca a ostatné životne dôležité orgány.

Vtom sa dvere rozleteli. Stáli v nich dve vydesené sestry. Zabijak si obzrel svoju prácu. Cez kuklu sa nedalo zistiť, na čo myslí, keď sa v okamihu zaváhania zahľadel najprv na krvácajúcu ženu a potom na jej manžela. Simon Black sa ešte vždy chúlil pri stolíku vedľa postele a držal dieťa. Jednu stranu tváre mal zakrvavenú, ľavá noha sa mu chvela a hľadel pred seba, ani nežmurkal.

Sestry vykriekli. Na chodbe nastal pohyb. Zabijak – zelené oblečenie zafŕkané tmavými škvrnami – sa rozbehol k otvorenému oknu a preliezol do záhrady.

Keď o štyridsaťpäť sekúnd vbegli do izby traja chlapi z bezpečnostnej služby, bol už preč.

V nasledujúcich minútach sa chaos na pôrodníckom oddelení zdesaťnásobil. Lekári odušu vbiehali z chodby do izby, kde došlo k zbabranému teroristickému útoku, a štekali povely. Pritiahli postele na kolieskach. Sestra roztrasenými rukami prebrala od zraneného otca plačúce dieťa. Pôrodná asistentka, ktorá ho priviedla na svet, objala päťročného Kyla, aby sa nemusel dívať, ako jeho matku a otca dvíhajú na kolieskové postele a bežia s nimi do operačnej sály. Len čo odišli, hlavu mu zaborila do bujných prs, aby nevidel, ako veľmi izba pripomína bitúnok. Musela sa veľmi ovládnuť, aby sa pri pohľade na plagát nad stolíkom, príšerne zafŕkaný červenými fľakmi, nepovracala.

Susan Blacková ležala v operačnej sále číslo jeden pod ostrým stropným osvetlením, na tvár jej nasadili kyslíkovú masku, plachty nasiakli vytekajúcou krvou. Vedľa postele na stojane visel vak s čerstvou krvou Rh negatív, ale sedemčlennému tímu lekárov, ktorý sa ju usiloval zachrániť, bolo jasné, že krv stráca rýchlejšie, než jej môžu transfúziou do-

plniť. Chirurg cez plátenné rúško zvolal: „Hemodynamicky nestabilná, potrebujeme laparotómiu.“ V okamihu už vykonával spodný stredový rez, skalpel prechádzal asi tri centimetre vpravo od katastrofálnej rany v pacientkinom bruchu. Keď skalpel prerezal kožu a vrstvu podkožného tuku, rýchlosť pípania v prístroji EKG sa značne zrýchlila. Pacientka u všetkých prítomných v miestnosti vyvolala šok, keď otvorila oči. Brucho prehla dohora. Telo jej stuhlo. Lína na obrazovke sa vyrovnala.

„Vazopresín!“ vykrikoval chirurg. „Vazopresín!“ Vzápätí mu už sestra podávala injekciu plnú čirej tekutiny. Aplikoval ju okamžite, čím sa pokúsil zvrátiť zástavu srdca.

Bez reakcie.

Pustil sa do umelého dýchania, tesne nad rozpáraným bruchom rýchlo a tvrdo stláčal hrudnú kosť. Ale na prístroji EKG sa ani po dvadsiatich kompresiách neobjavila známka elektrickej aktivity. Ani pulz. Nič.

Chirurg odstúpil, nemocničné oblečenie mal rovnako zakrvavené ako zabijak. Odniekiaľ z diaľky spoza múrov operačnej sály prichádzal zvuk policajných sirén. Chirurg pozrel na hodinky. „Čas smrti deväť hodín päťdesiatšesť minút,“ oznámil.

Neschopný zakryť hnev zo zlyhania, z toho, že nedokázal udržať mladú ženu pri živote, si z tváre strhol rúško, hodil ho na podlahu a vzápätí vybehol zo sály.

Na chodbe čakal o hlavu vyšší muž než chirurg. Vyzeral otrhane. Mal vlasy po pleciah a strapatú bradu, oboje také temné ako oči a výzor na tvári. Lícne kosti výrazné, nos mierne vykrivený. „Čo sa tam deje?“ spýtal sa.

„Opýtajte sa nemocničného personálu,“ odvetil chirurg a ani sa nezastavil.

Muž ho chytil za rameno. Pevne ako do klieští. Doktor zastal, veľavýznamne sa pozrel na ruku, čo mu bránila v pohybe, a potom na jej majiteľa.

„Prepáčte,“ ospravedlnil sa muž. „Som... volám sa Taff Davies. Rodinný priateľ. Musím vedieť...“ V hlase sa mu dali zachytiť jemné stopy waleského prízvuku. Napíňala ho úzkosť. Chirurg sklonil hlavu. „Mrzí ma to,“ odvetil. „Robili sme všetko, čo sa dalo. Mala príšernú ranu. Najhoršiu, akú som videl.“ Pozrel sa z jednej strany chodby na druhú. „A zlých som už videl neúrekom.“

Na jednom konci chodby sa objavili traja vojaci britskej armády. Mali na sebe maskáče a ako sa približovali, chirurg – už sa v tých veciach vyznal – im na pleci rozpoznal červený znak výsadkového pluku. Jeden z výsadkárov prešiel rovno k mužovi, ktorý sa predstavil ako Taff Davies, okamžite vytiahol malý vojenský preukaz totožnosti. „Patrím k nim,“ vysvetlil potichu vojakovi. „Nerobte tu z toho láskavo divadlo.“

Ponuro hľadiaci vojak sa zarazil. „Je tu niekto z pluku?“

Taff pokrútil hlavou. „Sú to moji priatelia. Prišiel som sa pozrieť na dieťa. Vedia vo vojenskej základni Palace Barracks, čo sa stalo?“

Výsadkár zamačene prikývol.

Taff zmiernil zovretie chirurgovho ramena, preňho tento rozhovor už nič neznamenal. „Kde je Simon?“ spýtal sa.

„Manžel?“

Prikývol.

„Operačná sála číslo dva. Nerobil by som si veľké nádeje.“ Chirurg úctivo kývol hlavou a vykročil po chodbe. O niekoľko sekúnd hluk spôsobil, že sa obzrel ponad plece. Taff Davies zdvihol jednu z plastových stoličiek, čo lemovali chodbu, a hodil ju do podlahy. Očividne vyplašení vojaci stáli v bezpečnej niekoľkokometrovej vzdialenosti. Vzápätí sa chytil za vlasy a bezmocným pohľadom naplneným úzkosťou sa obzeral okolo seba. Chirurg už videl veľa ľudí, keď stratili milovaného. Na prvý pohľad pochopil, že Taff Davies patrí medzi nich.

Chodba sa zakrútila. Taff sa ledva udržal na nohách. Dvere do operačnej sály číslo jeden sa roztvorili. Vyšla nimi zachmúrená skupinka nemocničného personálu, tlačila posteľ. Telo na nej prikrývala modrá plachta. Začul jedného výsadbára zahrešiť popod nos. Na mieste, kde sa plachta dotkla brucha, mala tmavý fľak. Svojho času Taff videl viac mŕtvych tiel, než vedel porátať. Aj on k nim zopár pridal. Ale nie všetky mŕtve telá sú rovnaké. Pri pohľade na niektoré zostanete taký chladný ako samo telo.

Taff sledoval, ako posteľ zmizla. Vzápätí sa obrovitým telom pretisol popri vojakoch a vydal sa smerom, aký mu naznačil chirurg. Dve sestry stáli asi päť metrov za dverami, rozprávali sa stíšeným hlasom a len čo pristúpil Taff, zmĺkli. Pri dverách stál aj uniformovaný ulsterský policajt.

„Niečo nové?“ spýtal sa Taff.

Policajt pokrútil hlavou.

Taff sa zhlboka nadýchol a vytiahol peňaženku. Vojenský preukaz nemal vystavený, ale skrytý vnútri. Policajtovi ukázal legitimáciu s menom, fotografiou, armádnym číslom a krvnou skupinou. „Rodinný priateľ,“ vysvetlil.

Policajt prikývol.

„Ak sa niekto spýta, povedzte mu to.“

Mlčky stáli pred operačnou sálou. Čas plynul.

O trinásť dvadsaťštyri vyšiel z operačnej sály ďalší unavene vyzerajúci chirurg. Úctivo kývol hlavou ulsterskému policajtovi a na Taffa vrhol spýtavý pohľad. „Ste najbližší príbuzný?“

„Čosi také,“ odvetil.

„Je v kritickom stave, ale stabilný. Guľka zasiahla spánkový lalok. Podarilo sa nám zastaviť vnútorné krvácanie, ale došlo k podstatnému poškodeniu mozgu. Prežije, ale...“ Doktor vetu nedokončil.

„Ale čo?“ spýtal sa Taff.

„Spánkový lalok riadi pamäť, city, jazyk, učenie... Očakávame úplnú amnéziu, možno sa prejaví aj hlbšie mentálne poškodenie. Myslím si, že by bolo lepšie nechať pacienta tak...“ Chirurg sa odmlčal. „Možno je amnézia preňho to najlepšie,“ pokračoval. „Počul som, že manželka to, žiaľ, neprežila.“

Taff prikývol.

„Skurvená IRA,“ zahrešil chirurg v náhlom návale hnevu. „Niekedy mi zide na um, že tí hajzli by mali stráviť niekoľko hodín na oddeleniach, aby presne videli, čo ľuďom spôsobujú.“ Unavenou rukou si prešiel po očiach. „Ospravedlňujem sa,“ dodal.

„Mne sa nemusíte ospravedlňovať,“ odvetil Taff mdlým, takmer mŕtvym hlasom. „Pokiaľ ide o mňa, dobrý vojak írskej republikánskej armády je mŕtvy vojak. Kedy môžem Kyla vidieť?“

„Ešte nie, obávam sa. V priebehu niekoľkých hodín ho presunú na jednotku intenzívnej starostlivosti. Spýtajte sa sestry na oddelení. Mrzí ma vaša strata.“

Chirurg odchádzal a pri chôdzi si masíroval zátylok.

„Kyle. Kyle? To som ja. Tvoj strýko Taff.“

Samozrejme, nebol mu ozajstným strýkom, ale mal k nemu tak blízko, že rozdiel sa takmer nedal rozpoznať. Kyle sa nachádzal v jasne vyfarbenej detskej izbe s hadmi a rebríkmi namaľovanými na podlahe a so škatuľami so skladačkami na policiach na jednej stene.

Na podlahe pred ním ležalo niekoľko akčných hrdinov. Z kúta miestnosti ho sledovali policajtky a sociálna pracovníčka v sivej sukni.

„Ako sa máš, kamoš?“ spýtal sa Taff. Na prvý pohľad však jasne videl, že dobre sa už mal. Oči podliate krvou a na tvári škrabance, lebo si do nej zaryl nechtami. Chlapec sa zvyčajne potešil, keď uvidel Taffa, vždy mu dal päťdesiat

pencí, aby si kúpil nejaké sladkosti. Ale teraz nie. Zdvihol akčného hrdinu a začal ním trieskať do podlahy. Taff mu priložil ruku na zápästie, aby prestal hračku ničiť, ale Kyle ju odstrčil a ďalej ním udieral do podlahy. Silnejšie a silnejšie. Rýchlejšie a rýchlejšie. Od tela sa oddelila jedna ruka. Hlava praskla. Sociálna pracovníčka sa k nemu rozbehla a pohľadom Taffovi naznačila, že je najvyšší čas odísť. Vstal a pobral sa k východu. Keď sa obzrel, sociálna pracovníčka Kyla objala okolo krku, ale on stále rozbíjal hračku.

Izbu, kam previezli Simona, strážili dvaja ulsterskí policajti, obaja ozbrojení a v nepriestrelných vestách. Pôvodný policajt sprevádzal Taffa. „To je ten pán, o ktorom som vám hovoril, chlapci.“

Úctivo mu kývli hlavou a pustili ho dnu. Taff za sebou potichu zatvoril dvere a otočil sa, aby sa pozrel na Simona. „Bože,“ vydýchol. „Vyzeráš ako kus hovna.“

Naozaj vyzeral. Posteľ mu obkolesovali lekárske prístroje. Z nosa mu vychádzala plastová trubička a z oboch rúk mu vyrastali kanyly. Zúfalo nevyzeral pre pípanie prístrojov ani pre stojan na infúzie, ani pre zlovestne obviazanú hlavu, ale pre výraz na tvári. Oči mal otvorené, no nedalo sa určiť, či niečo videli. Aj ústa mal otvorené, jazyk mu odkväcol na jednu stranu a v kútikoch mu ostalo trochu slín. Hoci bol pri vedomí, vôbec ničím nenaznačoval, že si uvedomuje Taffovu prítomnosť.

Ten sa nad posteľou predklonil a zahľadel sa priateľovi priamo do očí. Nič sa neudialo. Ani náznak spoznania. Prístroje okolo postele zaznamenávali známky života. Napriek tomu mu Taff nahmatal pulz. Zachytil slabý, ale fungoval. Pozrel na priateľovo zápästie. Na bledej pokožke sa písmená plukového motta javili tmavšie ako zvyčajne.

Taff si uvedomil, že dýcha súčasne s pacientom. Pomaly. Dvere sa otvorili. Vošla policajтка, ktorá dávala pozor na

Kyla. Držala chlapca za ruku a úctivo stála pri dverách, kým Taff nedokončí návštevu.

„Neviem, či mi rozumieš, ty sráč,“ ozval sa Taff dosť hlasno, aby ho počul Kyle aj policajtká, „ale dúfam, že áno. Príde čas, keď nájdeme to hovädo, čo ti to spôsobilo. A ak sa tak stane, zaplatí. Prisahám, kurva, že zaplatí.“

Ale Simon nebol vstave odpovedať. Naďalej civel pred seba. Pri živote ho držali prístroje a neprestajne pípali.

Novorodenec ležal v postieľke. Pevne ho zabalili do plienok a spal. Taff naňho pozrel. Spomenul si, že ktosi vavel, že bábätká sa podobajú na svojich otcov – príroda to tak zariadila, aby otcovia neutiekli. Pokiaľ Taff videl, dieťa sa nepodobalo ani na matku, ani otca. Vyzeralo ako novorodeniatko a tie sa podobajú ako vajce vajcu.

Taff si spomenul na jeho matku a tvár mu potemnela. Pred očami uvidel Simona, ten kdesi vedľa ležal v takmer vegetatívnom stave. V hlave zrazu Taffovi vyskočil obrázok tetovania. *Untrique Paratus*.

„Musíš žiť, decko,“ zahundral. „Musíš žiť.“

O dvadsaťtri rokov